

A punt Moonen

In een uitgestorven Café Welling zaten meneer Welling en een vrouw, van wie wij aannamen dat het zijn vrouw was, roerloos te bestaan. In een daartoe bestemde nis lazen ze de krant en luisterden ze naar de radio. In het vooroorlogse interieur leek de tijd niet vooruit te branden. Elke woensdagavond kwamen we met een wisselend aantal vrienden en vriendinnen bij elkaar in het met veel hout beklede etablissement, zo ook op deze gure woensdagavond.

De deur, alleen met een gordijn van de huiskamerachtige ruimte afgescheiden, zwaaide open. Begeleid door een windvlaag verscheen de eerste gast, een schrieloogende man. Door het spaarzame licht werd zijn enigszins verwaaide, nogal doorsnee uiterlijk beter zichtbaar. De man hing zijn beige Burberry aan de kapstok, zette zijn aktetas op de grond en haakte zijn paraplu aan een stoel. Hij was tot dan toe de enige klant, naast mijn vriendin en de vriend die ons vergezelde. Hij droeg een, om zijn lichaam slobberend, vaal bruin kostuum en een voor de omvang van zijn hoofd te grote bril met donker montuur, waardoor hij iets weg had van Brains uit de tv-serie *Thunderbirds*.

Zowel zijn keurig opgeknipte haar als zijn weinig modieuze ogende kleding, deden vermoeden dat hij van een andere planeet kwam en op deze winderige avond op de verkeerde plek was geland en een willekeurig café was binnengegaan. Dat laatste leek aannemelijk, want wat moest hij in dit uitgestorven café? Mocht hij niet afkomstig zijn van een andere planeet dan kwam hij in ieder geval uit een andere tijd. Bij nadere beschouwing stelden we vast dat hij met zijn schamel postuur, kakhieltjes en schichtige blik een kantoorklerk moest zijn.

Met kleine pasjes schuifde hij door de zaak en nam rondkijkend de schaarse clientèle, ons gezelschap dus, in zich op. Zijn guitige blik verborg niets van zijn intenties, hij zou deze doolie boel wel eens even leven inblazen. Pontificaal nam hij plaats aan onze grote ronde tafel. De rest van de avond zou hij, aan onze tafel gekluisterd, verhalen van zijn avonturen, waarin hij de gestaag binnendruppelende cafégangsters zou betrekken. Binnen enkele minuten al bracht hij ons op de hoogte van de vervallen onderkomens die hij had bewoond, zijn problematische seksuele escapades die hij had ondernomen en zijn voorkeur

voor gedragen jongensonderbroeken. Sommige aanwezigen deden alsof zij niets hoorden, zoals de man aan een belendend tafeltje die de hele avond nors voor zich uit bleef kijken.

Ondertussen bleven meneer en mevrouw Welling onverstoorbaar lezen en naar de radio luisteren, die zoals gewoonlijk stond afgesteld op een Engelstalige zender met onduidelijke muziek en obscure politieke beschouwingen. Meneer Welling stond alleen op om een bestelling in te schenken en er zelf ook één te nemen. Dan slofte hij op zijn pantoffels naar het betreffende tafeltje om de drank af te leveren.

De vreemdeling aan onze tafel begon onrustig heen en weer te schuiven op zijn stoel. Ook mijn vriend was niet op zijn gemak. Hij zat te wachten op zijn vriendin die actrice was en die niet alleen qua uiterlijk maar ook qua pretenties en gedrag het midden hield tussen Marlène Dietrich en Marilyn Monroe. Het gewacht op de vriendin werkte op onze zenuwen. Vermoedelijk voelde mijn vriend dat dit de eerste voortekenen waren van de ophanden zijnde breuk.

Uiteindelijk was de vriendin komen opdagen, zij het een uur te laat en vestigde onmiddellijk alle aandacht op zich. De ogen van de onbekende man aan onze tafel flitsten heen en weer tussen de actrice en het onaangenaam heerschap aan de belendende tafel. Plotseling schoof hij zijn stoel luidruchtig naar achteren, stond op en ging overdreven in de houding staan.

‘Ik ben A punt Moonen...’ schalde het door het café, ‘schrijver van beroep!’

‘Eigenlijk ben ik de schrijver Jaq. van Hattum,’ ging hij verder, ‘maar ik noem mijzelf A punt Moonen, dat klinkt namelijk net als W.F. Hermans.’ De naam van de grote schrijver sprak hij uit met een bloedserieuze uitdrukking op zijn gezicht.

‘Knoop het in je oren,’ zei hij mij secondelang streng aankijkend, totdat hij plotseling parmantig om onze tafel ging paraderen om bij zijn stoel aangekomen overdreven beleefd te vragen: ‘Heeft uw gezelschap bezwaar als ik bij u kom zitten?’ om zonder het antwoord af te wachten opnieuw plaats te nemen aan de grote ronde tafel.

Na enkele ogenblikken gezwegen te hebben kakelde hij plotseling honderduit: ‘Ik ben in de gelukkige omstandigheid dat ik zojuist de inrichting heb mogen verlaten waar ik af en toe even moet bijkomen,’ zei hij geaffecteerd.

‘U moet weten,’ vervolgde hij, ‘ik ben psychisch niet altijd in orde, nogal labiel, soms zelfs uitgesproken depressief.’

‘Nu heb ik een prachtige kamer, in dezelfde straat als de beroemde schrijver Jaq. van Hattum!’ vertelde hij zonder zich af te vragen of het iemand interesseerde.

‘Ooit heb ik in Delft gewoond,’ zei hij, ‘maar die kamer ben ik uitgezet, door mijn reputatie, weet u, aangezien men mij aanzag voor “de Delftse wurger” en mooi dat ik daar ten onrechte voor ben opgepakt!’

Geen van ons durfde een vermoeden uit te spreken of hij het uit zijn duim zoog of dat er een kern van waarheid in zijn betoog school. We deden er het zwijgen toe. Het lukte ons bovendien nauwelijks om A punt Moonen, die maar door bleef praten, te onderbreken. Langzamerhand verschenen meer cafégängers, allemaal alleen, alsof zij nauwgezet een script volgden en op volgorde van binnenkomst van achter de coulissen het toneel betraden. In werkelijkheid leken de binnentredende cafébezoekers me tamelijk desolate types, die de eenzaamheid in hun armetierige onderkomen waren ontvlucht en beschutting zochten tegen kou, ellende of de een of andere duistere aandrift.

Een van de cafébezoekers die tijdens zijn betoog binnen was gekomen, was een jonge vrouw, een meisje eigenlijk, onverzorgd, groene harembroek, rattig haar en kringen onder de ogen. In alles het tegenovergestelde van de schrijver. Zo snel als een spin die op zijn prooi afschiet, zo fluks nodigde de schrijver haar uit om bij ons aan tafel te komen zitten. Schuchter nam ze plaats. De schrijver vroeg haar op de man af wat haar hier naartoe had gevoerd. Na een tocht langs alle cafés in de buurt, zo bleek, was ze vermoeid en ten einde raad hier neergestreken, vertelde ze. En nu was ze door de voorzienigheid in het huis van de vier windstreken van oma Tingeling terechtgekomen. Zij bleek op zoek naar ene meneer Jansen en had in alle cafés rondgevraagd. Niemand had haar verder kunnen helpen. Ze kon hem niet vinden.

‘Ik heb een woning gekraakt in de Jordaan die eigenlijk toebehoort aan meneer Jansen,’ verklaarde ze haar zoektocht, ‘en nu wil ik meneer Jansen vragen of ik...’, en zonder haar zin af te maken ging ze, struikelend over haar woorden, verder: ‘volgens de burens is hij een homoseksuele, invalide man in een rolstoel die hier ergens in Zuid bij zijn vriend is gaan wonen.’ Onwetend van de obsessies van de schrijver aan onze tafel voegde zij eraan toe: ‘En nu wil ik toestemming vragen aan meneer Jansen om verbeteringen in de woning aan te brengen, waaronder een douche, omdat ik mij tot nu aan een kraantje heb moeten wassen en ik al heel lang niet heb gedoucht.’

De ogen van de schrijver puilden bijna uit de kassen. Pats, een schot in de roos, dat bleek nu net de belangrijkste obsessie van de schrijver: gedragen onderbroeken van jongens en vooruit, bij gebrek aan beter, soms ook van meisjes. Prompt kreeg hij iets weekhartigs in zijn blik. Er viel een perverse sluier over zijn gezicht.

‘Getverdemme, u heeft zich vast niet verschoond!’ zei hij.

‘Nu ruiken vrouwen sowieso altijd lichtelijk naar urine,’ riep hij uit zodat iedereen het kon horen.

‘Toen u naast me kwam zitten dacht ik al, wat ruik ik toch. En nu we het er toch over hebben,’ zei hij en kondigde omstandig aan dat hij toch echt nodig naar de wc moest. Hij verdween in het toilet om er gedurende een minuut of twintig niet meer uit te voorschijn te komen. We begonnen ons ongerust te maken.

‘Moeten we niet gaan kijken?’ stelde mijn vriendin voor.

‘Welnee,’ zeiden mijn vriend en ik in koor.

‘Misschien hoort het bij het verhaal waar we in terecht zijn gekomen,’ zei ik.

‘Die zit gewoon te kakken en aangezien hij vast nooit groente eet, wil het er niet uitkomen.’

‘Als iemand nu op de deur gaat kloppen dan voelt-ie zich misschien genoodzaakt om de drol in te trekken, wat niet gaat lukken. Dan moet hij om de schijn op te houden zijn broek snel aantrekken en weer bij ons komen zitten.’

Vrijwel op hetzelfde moment kwam de man door het klapdeurtje uit het toilet gewaggeld. Hij had zich van top tot teen omzwachteld met toiletpapier en zag eruit als een mummie. Leunend op zijn paraplu sprak hij met zalvende stem: ‘Ik ben gekomen, ik ben meneer Jansen, je hebt me eindelijk gevonden, ik ga met je mee, ik ben meneer Jansen, ik ga met je mee!’

Hoewel het al duidelijk was geworden dat meisjes en vrouwen niet de voorkeur van de schrijver genoten, probeerde hij, aangetrokken door haar urinegeur, het meisje aan tafel toch omstandig het hof te blijven maken.

‘Weet u dat het vrouwelijk geslachtsdeel volkomen overschat is in onze maatschappij?’ snerpte hij en hield zijn hoofd vlak bij dat van de stuurse man aan de belendende tafel. Nog steeds gaf de man geen krimp.

‘O, neem me niet van kwalijk,’ tetterde de schrijver richting de nog immer zwijgzame, strak voor zich uitstarende man, ‘ik dacht even dat u mij interrumpeerde.’

De man vertrok nog steeds geen spier. Elke mimiek bleef achterwege in zijn Buster Keaton-achtige gelaat. Zelfs ons geschaterlach deed hem niet van zijn stuk brengen. Hij negeerde de onbekende schrijver volstrekt, alsof hij hem niet zag of hoorde, waarna A punt Moonen zich weer tot het meisje richtte. Hij bleef maar op haar inpraten om met haar mee naar huis te mogen, wat zij telkens afwimpelde. Ze was alleen op zoek geweest naar meneer Jansen, haar huisbaas. Net als wij realiseerde zij zich niet dat wij ons in het gezelschap bevonden van, naar later bleek, ‘de grootste poep- en piesauteur’ van de Lage Landen, die ons liet figureren in zijn perverse gedachtenspingsels. Hij ontregelde tijdelijk het bestaan van alle aanwezigen, zij het voor een avond. Alleen de heer en mevrouw Welling bleven stoïcijns en uiterlijk onaangedaan dat doen waarvoor ze op aarde waren: drank serveren, de krant lezen en naar de radio luisteren.

Mijn vriend, meneer Welling en de schrijver zijn overleden. Over zijn eigen begrafenis heeft A. Moonen gezegd: ‘Geen toespraken, geen bloemen, maar wel veel tranen a.u.b.... onder de dames bevinden zich trouwens huilebalken genoeg.’

De schrijver overleed op 24 januari 2007. Meneer Welling stierf in 1978. Mijn vriend overleed bijna tien jaar geleden op 64-jarige leeftijd aan dementie en de ziekte van Parkinson. Van zijn toenmalige vriendin, de actrice, is hij niet lang na bovenstaande gebeurtenissen gescheiden. Café Welling is overgenomen en is tegenwoordig een van de populairste kroegen van Amsterdam. De door A. Moonen bewonderde schrijver Jac. van Hattum overleed in 1981 in het verpleegtehuis waar hij begin jaren zeventig was opgenomen. Van de andere toen aanwezige cafébezoekers is nooit meer iets vernomen.